

Overdenking over 1 Samuël 16: 13-23

David en Saul - een hart waar muziek in zit én een hart met een kwade geest

(n.a.v. 1 Samuël 16: 18,23)

1e lied: Mijn hart, o Hemelmajesteit - Psalm 108: 1 en 2 (OB)

Mijn hart, o Hemelmajesteit, / is tot uw dienst en lof bereid.

'k Zal zingen voor de Opperheer, / 'k zal psalmen zingen tot zijn eer.

Gij, zachte harp, **gij, lier** en luit, / waakt op, dat niets uw klanken stuit.

'k Zal in de dageraad ontwaken / en met gezang mijn God genaken.

Ik zal, o HEER, uw wonderdaân, / uw roem de volken doen verstaan.

Want uwe goedertierenheid / is tot de heem'len uitgebreid;

Uw waarheid heeft noch paal noch perk / maar streeft tot aan het hoogste zwerk.

Verhef U boven 's hemels kringen, / en leer al d' aard' uw grootheid zingen.

Bijbel: 1 Samuël 16: 13-23 - David verdrijft de kwade geest bij Saul

¹³ Samuël zalfde David. Van toen af aan was David doodrongen van de geest van de HEER.

¹⁴ De geest van de HEER had Saul verlaten; in plaats daarvan stuurde de HEER hem een kwade geest, die hem kwelde. ¹⁵ Zijn hovelingen zeiden tegen hem: 'Het is duidelijk dat u door een kwade geest wordt gekweld. ¹⁶ U hebt maar te bevelen, heer, en uw dienaren staan klaar om iemand voor u te zoeken die lier kan spelen. Hij kan dan muziek voor u

maken wanneer u door de kwade geest van God wordt bezocht; dat zal u goeddoen.' ¹⁷ 'Doe dat,' zei Saul. 'Zoek iemand voor me uit die goed kan spelen en laat hem bij me komen.' ¹⁸ **'Ik weet iemand die goed kan spelen,'** zei een van de hovelingen. 'Hij is een zoon van Isaï uit Betlehem. Hij hoort bij een vooraanstaande familie en is een goed krijgsman, en hij is welbespraakt en goedgebouwd. **Bovendien staat de HEER hem bij.'**

¹⁹ Saul stuurde boden naar Isaï met het verzoek: 'Stuur me uw zoon David, die uw schapen en geiten hoedt.' ²⁰ Isaï gaf zijn zoon David voor

Saul een ezel beladen met brood mee, en ook een zak wijn en een geitenbokje.

²¹ Zo kwam David bij Saul in dienst. Saul raakte zeer op hem gesteld en benoemde hem tot zijn wapendrager. ²² Aan Isaï liet hij vragen: 'Ik ben zeer tevreden over uw zoon. Mag hij voorgoed bij mij in dienst komen?' ²³ **En steeds wanneer de geest van God Saul overmande, nam David zijn lier en tokkelde op de snaren. Dat luchtte Saul op en het deed hem goed: de kwade geest liet hem dan voor even met rust.**

Overdenking: *Een hart waar muziek in zit én een hart met een kwade geest*
(n.a.v. 1 Samuël 16: 18,23)

Vol **spanning, beklemming en muziek** is deze ontmoeting tussen David en Saul. **Spannend**, want David gaat koning Saul ontmoeten, waarvan Samuël had gezegd: *'De HEER heeft hem verworpen om zijn weerspanningheid en eigenzinnigheid'* (15: 23,26). In het geheim had de oude profeet Samuël David als toekomstige koning gezalfd. Mooi, en hoe nu verder? Eerst maar Gods tijd afwachten en vaders kudden weiden. Toen stonden er ineens koninklijke boden bij Davids vader Isai voor de deur: *"Saul vraagt u uw zoon David, die de kudden hoedt, te sturen."* Misschien schrok Isai: 'Zal 't aan het hof bekend zijn geworden dat Samuël David gezalfd heeft?' Maar er klinkt niets bedreigends, ook niets van waarom David komen moet. En zo gaat David mee.

Het verhaal wordt behalve spannend ook **beklemmend**. Hier zitten twee *messiassen* tegenover elkaar. David weet het, Saul nog niet... Hier ontmoeten twee mensen elkaar die totaal anders in het leven staan, ook met God. Van David is verteld: *'De Geest van God doordrong hem'* (16: 13). Van Saul lezen we het tegenovergestelde: *'De geest van de HEER had hem verlaten; in plaats daarvan stuurde de HEER hem een kwade geest, die hem kwelde'* (16: 14).

'n Heftige zin! **God die Saul een kwade geest stuurt**. In Sauls hart zit geen muziek meer! Saul mist 'de vrucht van de Geest': *liefde, vreugde en vrede, ..., geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing*. Hij laat zich niet meer leiden door Gods Geest, maar door aardse begeerten: jaloezie, woede, rivaliteit, trots, ongehoorzaamheid (**Galaten 5: 19-23**).

Die kwade geest - zegt de schrijver – komt van GóD. Daar schrikken we van. Misschien denk je aan jezelf of een ander. Het geloof lijkt soms van ons af te glijden. Zou ik of een ander een kwade geest hebben? Is God klaar met mij? Is er een weg terug?

Besef, dat God uiteindelijk het goede wil. Met ons, ook met Saul. Deze kwade geest is geen teken dat God niets meer met hem te maken wil hebben. Nee, 't is een uiterste middel om hem wakker te schudden: 'Saul, al heb Ik je als koning verworpen, als je berouwt toont en buigt, zal Ik je als mens vergeven. Dan durf je van je troon te stappen.' Zo is God: niet blij met het kwade, maar uit op het goede! Maar Saul wil zijn kwaad niet erkennen. Het verandert hem, maakt hem razend bij tijden.

Hoe anders bij David! Hij was doordrongen van de Geest (**v. 13**). Wat gebeurt er dan? Wordt David slimmer van de Geest? Krijgt hij meer talent voor muziek, kudden weiden, dingen organiseren? Nee, dat niet. David blijft de mens die hij is, met zijn muzikale gaven en de capaciteiten die hij als krijgsman bezit volgens de hoveling (**v. 18**). Wat er wél gebeurt, is dat hij die gaven en talenten helemaal in dienst van God stelt. Dan komen er vruchten en gaven van de Geest. Zo werkt God met zijn Geest ook in ons. We hebben niet allemaal dezelfde gaven; wél wil de Geest ons leiden en vervullen.

Wij mensen zijn net glazen: zoals je kleine en grote, stevige en sierlijke glazen hebt, zo zijn er ook mensen in soorten en maten. Als je een *klein* glas bent, word je niet ineens een *groot* glas door de Geest. Je wordt niet groter, maar wél tot de rand toe gevuld. Een klein glas, net zo goed vol als een groot glas. Gods Geest wil groot én klein vervullen. Daardoor richt Hij ons leven op Gods doel: *solī Deo gloria*, aan God alleen de eer. En dat deed David.

Hopelijk u en ik ook. **Zonder de Geest** gebruik je je gaven en talenten alleen tot meerdere glorie van jezelf. Zoals Saul deed, met verstrekkende gevolgen.

De hovelingen merken Sauls buien (**16:15**). Nee, er zit geen muziek meer in Saul. Ze durven hem toch erop aan te spreken en geven advies: “*Misschien kan iemand met liermuziek u kalmeren*” (v. **16-17**). Weten zij veel dat dit ‘maar’ symptoombestrijding is! Dat dit niet dé oorzaak aanpakt: Sauls onbekeerlijkheid. Maar doordat een hoveling zo’n lierspeler kent, leidt God ‘t zo, dat David Saul ontmoet. God werkt, ook door schijnbare toevalligheden.

Ik zie er iets in van Gods genade en liefde voor Saul: **via David komt er niet alleen muziek in huis, maar ook weer iets van God zélf**. Ja, die hoveling had ‘t goed: David is niet alleen muzikaal en een goede krijgsman, maar ook: “*De HEER staat hem bij!*” (v. **18**). David mag zo een middel zijn om Saul weer met Gods genade in aanraking te brengen.

Spanning, beklemming zit er in dit verhaal, ook *muziek*. Muziek is een prachtig middel en een goede gave van God. Straks zien we dat David voor Saul op zijn lier speelt. Maar **voor muziek in je hart is er méér nodig**. Muziek kan somberheid verdrijven, je troosten. Maar ten diepste moet je vrede met God hebben: die alleen geeft échte rust.

Via David komt er weer muziek in Sauls leven. Met effect: telkens als de kwade geest Saul overmant en David op zijn lier tokkelt, doet dat Saul goed. De kwade geest laat hem even met rust (**16: 23**). In die stilte vroeg God a.h.w.: ‘Saul, bekeer je je nu? Durf je van je troon te stappen, de regie uit handen en aan Mij te geven?’

In David, die op de lier speelt om Saul tot rust te brengen, mogen we iets zien van **Jezus**. Hij is gekomen om die diepe vrede en rust te brengen waar elk mens naar verlangt. **Muziek in ons hart, ons leven – dát is Davids grote Zoon komen brengen**, toen Hij zijn leven voor ons gaf aan het kruis. Door zijn dood hebben wij leven en vrede met God. Voor Jezus sloegen kwade geesten op de vlucht. Misvormde, bezeten mensen herstelde Hij, trotse mensen riep Hij tot geloof en bekering. Zo bracht Jezus muziek terug in hun hart en leven. En dat wil Hij ook bij ons doen.

Eén ding is slecht nodig, hetzelfde als koning Saul: dat wij van onze troon afstappen. Dat wij onszelf aan Hem toevertrouwen. Dan is Hij er met zijn genade en vrede. Dan brengt Gods Geest blijvende muziek en rust in ons hart en zingen we ervan. Amen

2e lied: **Leid mij, Heer, o machtig Heiland** - Gezang 186a: 1,2 (ELB) + *eigen vers*

**Leid mij, Heer, o machtig Heiland / door dit leven aan uw hand.
Ik ben zwak, maar Gij zijt machtig / wees mijn Gids in 't barre land.
Gij, mijn Sterkte, Gij, mijn Leider / vul mij met uw Geest steeds meer.
Vul mij met uw Geest steeds meer.**

**Laat mij zijn een Godsgetuige, / sprekend van U meer en meer.
Leid mij steeds door uwe liefde / groeiend naar uw beeld, o Heer.
Brood des levens, Brood des hemels / voed mij dat ik groei naar U.
Voed mij dat ik groei naar U.**

***Breng muziek weer in mijn leven / jaag de kwade geesten weg.
O, Heer Jezus, wil mij geven / dat 'k mijn hart in uw handen leg.
Laat mij bidden, hopen, zingen: / Heer, herstel mijn liefde weer!
Heer, herstel mijn eerste liefde weer!***

Gebed (ontleend aan *Gebeden. Verzameld en bewerkt door dr. O. Norel. Groen 1995*)

Uit dit gebedendagboek heb ik het gebed bij 29 augustus - van August Hermann Francke (1663-1727), predikant en professor in Halle, Duitsland – gebruikt en taalkundig iets gemoderniseerd.

Heer, o Bron van alle genade en ontferming,

U zij lof in tijd en eeuwigheid, omdat U zich niet toesluit voor ons, arme mensen.
U laat uw eeuwige en onveranderlijke liefde mild instromen in onze dorre en
versmachtende harten.

O, dat wij ons hart voor U openstellen, zodat U ons met uw genade kunt vullen!
Neem alle weerstand tegen uw Geest toch bij ons weg. Neem bij ons weg alle
verstrooidheid en koppigheid in ons hart en onze gedachten.

Help ons zo tot uw genade te komen. Dompel ons onder in de zee van uw genade,
zoals een emmer in het water gedompeld wordt en zo vol raakt.

Geef ons, dat wij nooit iets anders als voedsel begeren dan uw genade, opdat wij
toebereid worden voor uw rijk. Want daar wilt U uw uitverkorenen voeden met
uw genade en liefde en hen verblijden met uw troost in overvloeiende mate.

Amen